

Az emberi méltóság a rendőrséget is érintő válságkommunikációban

Human dignity in crisis communication affecting the police

Pokrócos György

Dr. doktorjelölt, média szakjogász, elnök
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola,
Adatvédelmi Szakmai Egyesület
dr.pokrocos@gmail.com

Absztrakt

Cél: A cikk célja bemutatni, mennyiben érinti a közérdeklődésre számot tartó események kommunikálása a rendőrséget és a médiát.

Módszertan: Írásomban összegyűjtöttem az erre vonatkozó szabályokat, illetve nemzetközi és hazai példákkal alátámasztva összehasonlítottam a magyar jogszabályoknak megfelelő kommunikációt olyan, világszerte elterjedt eseményekkel, amelyek publikálásai nem ezeknek a szabályoknak megfelelően történtek.

Megállapítások: A rendőrségi kommunikáció – amely gyakran válságkommunikáció is egyben – rendszerint tájékoztatást ad azokról az esetekről, amelyek a hatáskörébe tartoznak. Ha általánossá válik a rendőrségi kamerafelvételek közzététele, egy szabályt akkor is szem előtt kell tartani: az emberi méltóság sérthetetlen és tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sértő bemutatása.

Érték: Ameddig a magyar rendőrök nem viselnek testkamerát, és annak felvételeit nem teszik közzé, ebből fakadó jogsértéstől nem kell tartani. A rendőrség honlapján az áldozatokat gúnyoló, más kárán örvendő írások nem kizárólag a rendőrség tekintélyét rombolják. Alkalmasak arra is, hogy az érintettek emberi méltóságát megsértsék. A jövőben továbbra is nyomon követem és elemzem az emberi méltóságot sértő közleményeket, híreket.

Kulcsszavak: emberi méltóság, kommunikáció, média, válság

Abstract

Aim: When writing this article, my aim was to show how the communication of events of public interest affects the police and the media.

Methodology: In my writing I have compiled the relevant rules and, by way of example, compared the communication in accordance with Hungarian law to the reporting of world-wide events that did not take place in accordance with these rules.

Findings: Police communication, which is often a crisis communication, usually provides information on cases that fall within its remit. If the publication of police camera footage becomes available, a rule must be kept in mind: human dignity is inviolable and the self-serving and offensive presentation of humiliating, vulnerable people in media content is prohibited.

Value: As long as the Hungarian police do not wear a body camera and their recordings are not published, there is no need to fear an offense. Writings on the police website that mock the victims and are otherwise detrimental not only destroy the authority of the police. They are also liable to violate the human dignity of those concerned. In the future, I will continue to monitor and analyze announcements and news that violate human dignity.

Keywords: human dignity, communication, media, crisis

A válság, válsághelyzet és annak kommunikációja

Krízis, avagy válság. A hétköznapiakból ismert kifejezések egymás szinonimái. Ismerjük és használjuk ezeket a fogalmakat, hiszen számtalanszor találkozhatunk már olyan válsággal és válsághelyzettel, amelyről beszámolt a média, vagy akár, amelyet mi magunk is megéltünk. Egy-egy nagyobb, közérdeklődésre számot tartó esemény a médián keresztül eljut minden emberhez. Ilyen közel-múltbéli események voltak például a fukusimai atomerőmű katasztrófa¹ mint természeti katasztrófa, a kelet-ukrajnai háború² mint fegyveres konfliktus, vagy a devizahitel-válság³, amely a magyar fogyasztói társadalmat érintette, és befolyásolta a gazdasági életet. Talán a legismertebb problémát mind a védekezés,

---

1 A 2011. március 11-én bekövetkezett földrengés és cunami pusztító hatásai nukleáris üzemzavart okozott és balesetek sorozatát indította be a Fukushima Daiicsi atomerőműben.

2 Egy fegyveres konfliktus Ukrajna keleti részén, amely 2014 március elején robbant ki.

3 A 2004-ben és 2006-ban is politikai válsággal küzdő kormányok nem foglalkoztak a lakossági csoportok hitelero képességének vizsgálatával, a PSZÁF ebben az időszakban csak erőtlén, a kockázatok észlelésének dokumentálására alkalmas lépéseket tett, a lakosság a fogyasztási hajlandóságát nem a munkabérből, hanem a hitelekkel oldotta meg.

mind pedig a kommunikáció területén a koronavírus-járvány okozta. Közérdeklődésre számot tartó válsághelyzetek voltak azok a bűncselekmények és az azt követő intézkedések, amelyek a mai napig is kifejtik hatásukat: a párizsi terrortámadások⁴, a londoni terrortámadások⁵, a nizzai terrortámadás⁶ is. Sajnos magyar példákkal is lehet szemléltetni a válsághelyzeteket: a 2006-os őszi zavargásokkal, a Lehel utcai robbantással⁷, a vörösiszap-katasztrófával⁸, vagy akár a Teréz körúti robbantással⁹. Ezek a cselekmények vezető hírként jártak körbe a médiában, még akkor is, ha az emberi méltóság sérelme nyilvánvaló volt mindenki számára, aki a felvételeket látta. A magyar események kapcsán a rendőrség szóvivője rendszerint megszólalt és tájékoztatót. A terrorcselekmények vagy a természeti katasztrófák áldozatainak bemutatásakor azonban kevésbé hangsúlyosan szerepel az egyén védelme. A rendőrségi kommunikáció – amely ez esetekben válságkommunikáció is egyben – pedig rendszerint tájékoztatást adott azokról az esetekről, amelyek a hatáskörébe tartoztak. Az írott és íratlan szabályoknak azonban ezekben az esetekben is meg kell felelni, különös tekintettel az emberi méltóság megóvására. Írásomban az ezt érintő kommunikáció és válságkommunikáció azon területével kívánok foglalkozni, amely a rendőrség hatáskörébe tartozik, és amelyet a média hírfolyama feldolgoz.

Mi a válság?

A szakirodalom szerint a válság az egyén, a csoport vagy a társadalom életében megnyilvánuló súlyos zavar, nehéz helyzet, amelynek kimenetele jó is, rossz is lehet (Barlai & Kővágó, 1996). A rossz hatásokat kifejtő események gyakran az emberi méltóság sérelmével is járnak: vérző, sebesült emberek, saját akaratukkal

-
- 4 2015. november 13-án terrortámadás-sorozatot követtek el Párizsban, három robbantás és hat különálló lövöldözés történt.
  - 5 2017. március 22-én Londonban, egy iszlamista merénylő gépkocsival az emberek közé hajtott a Westminster hídon, majd halálra szurkált egy rendőrt. A 2017. június 3-án három személy egy tehergépkocsival a járókelők közé hajtott, majd a környéken lévő éttermekben és kocsimákban embereket kezdtek megkésélni.
  - 6 2016. július 14-én Nizzában egy merénylő tehergépkocsival a Franciaország nemzeti ünnepét ünneplő tömegbe hajtott, miközben fegyverével a rendőrökre lőtt.
  - 7 2014. január 13-án hajnalban egy ismeretlen személyazonosságú férfi egy csomagot helyezett el a Lehel utcai CIB Bank előtt, majd távozását követően pár perccel a csomag felrobbant.
  - 8 2010. október 4-én átszakadt a MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zrt. tulajdonában lévő Ajkai Tímföldgyár vörösiszap-tározó gátja, elárasztva a környező településeket. A katasztrófában tíz ember életét veszítette és további 150 megsérült.
  - 9 2016. szeptember 24-én 22 óra 36 perc 18 másodperckor Budapesten, a Teréz körút 4. szám előtt egy házi készítésű bomba robbant fel, megsebesítve egy taxisofort és két rendőrt. A merénylet célpontja egyértelműen a két rendőr volt.

ellentétesen cselekedni kényszerülő, menekülő, síró, magatehetetlen személyek formájában. Ennek a megörökítése és a nyilvánosság előtti bemutatása szigorú szabályokhoz van kötve Magyarországon. A válság azonban nemcsak rossz, negatív hatásokat kifejtő váratlan esemény lehet, hanem olyan hirtelen jött, a korábbi élethez képest jelentős előnyökkel járó változás is. A válságon túl a fogalmak meghatározásakor említeni kell a válsághelyzetet, amely egy olyan helyzet, amelyben a katasztrófa bekövetkezésének 50%-nál nagyobb az esélye (Barlai & Kővágó, 1996). A katasztrófa ebben a tekintetben olyan esemény lehet, amely előre meg nem határozható számú ember életét, egészségét vagy testi épségét, a lakosság jelentős vagyoni javait, alapvető ellátását vagy a környezetet veszélyezteti vagy károsítja. A károsodás mértékére jellemző, hogy a leküzdésére és elhárítására a hatóságok, szervezetek, intézmények együttműködése szükséges (Schweickhardt, 2013). A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) felhatalmazást ad az Európai Unió tagállamának bűnüldöző egységei részére, hogy válsághelyzet esetén kényszerítő eszközt, akár lőfegyvert is alkalmazzon terrorcselekmény vagy azzal összefüggő bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy esetében elfogása során. Az Rtv. 62/F. §-a ebben az esetben a válsághelyzet fogalmát úgy definiálja, hogy az *„bármely olyan helyzet, amikor az Európai Unió tagállamának illetékes hatósága joggal feltételezi, hogy egy bűncselekmény súlyos, közvetlen fizikai fenyegetést jelent az érintett tagállamban tartózkodó személyekre, az ott található vagyontárgyakra, infrastruktúrára vagy intézményekre, ideértve különösen a Btk.-ban meghatározott terrorcselekményt.”*

Egy ilyen eseményt nem lehet elhallgatni, és azt sem lehet megtenni, hogy a hatóságok ne vegyenek részt a kommunikációjában. A szervek elsődleges feladata ezzel, hogy a kialakult véleményeket, képzeteket, találgatásokat eloszlassa, és tájékoztatást adjon a valós helyzetről. Éppen ezért fontos az, hogy a kommunikáció megfeleljen a tájékoztatással szembeni elvárásoknak, de ne sértse az adott ügy okainak felderítését végző eljárás érdekeit, és ne sértse azon emberek érdekeit sem, akik résztvevői vagy áldozatai a történéseknek, ám mégis gyors és precíz legyen, visszaellenőrzött és hiteles információkat tartalmazzon, és ezzel megbízható módon segítse a megbomlott rend helyreállítását, a közvélemény megnyugtatóását. Egy bárki által elkövetett jogellenes cselekménykor a találgatások közt elsődlegesen szerepel az, hogy volt-e az elkövetőnek társa és milyen indítatásból követte el a cselekményt. Ezen elsődleges kérdések tisztázása alapvetően a hatóságok és nem a média feladata, hogy ezzel is elősegítse a nyugalom helyreállítását.

A rendőr mint újságíró

A Las Vegasban 2017. október 1-jén történt lövöldözés híre az egész világon elterjedt. Megjelentek olyan tudósítások – mind a részt vevő személyek, mind a média, mind pedig a rendőrség részéről –, amelyek beszámoltak az eseményről, a lövöldözés pillanatairól, majd az azt követő eseményekről is. A vérben úszó helyszínen, a sebesült emberek és holttestek ábrázolása rendkívüli nézettséget hoz a média részére (vagy akár rendkívüli látogatottságot és megosztást a közösségi média és a mikroblogok részére is), de nem biztos az, hogy az ilyen jellegű ábrázolás meg is felel a jogszabályi követelményeknek. A világhálón a The Telegraph, az Independent ([URL1](#)), a Time ([URL2](#)) oldalain is, valamint a YouTube-on is több feltöltés között megtalálható az említett eseményen készített olyan rendőrségi vágatlan felvétel, ahol a Mandalay Bay hotel előtti területen a helyszínen feladatot ellátó rendőrök testkamerájának felvételeit tesszik közzé. Időközben a The Telegraph ismeretlen okból eltávolította oldaláról a videót, de a másik két weboldalon továbbra is megtalálható. Ennek a filmnek a forrása egyértelműen a rendőrség. Ezeket a felvételeket és az egyéb fénykép-felvételeket is átveszik, majd közlik a világ többi országában. Magyarországon a rendőrségi kommunikáció részletes szabályait jogszabályokban és közjogi szervezetszabályozó eszközben találhatjuk meg. A rendőrség, habár üzemeltet weboldalt, közösségi médiát, mikroblogot és YouTube csatornát is, mégsem minősül médiatartalom-szolgáltatónak, így a szakma speciális jogszabályi rendelkezései nem vonatkoznak rá. Az eseményeket követő évben, 2018. őszén volt szerencsém a Las Vegas-i helyszínt megtekinteni, amely nagy segítséget jelentett abban, hogy a korábban látott felvételek alapján ismertetni próbáltam a történeteket, amelyről a közösségi média felületen videó chat formájában be is számoltam, illetve intézkedéstaktikai szempontból is elemeztem.

Az ilyen rendőrségi forrásból származó és válsághelyezeteket megörökítő felvételeknek hatalmas hírértéke van. Azt azonban meg kell említeni, hogy a médiatartalom-szolgáltató és az újságíró meghatározása között nincs tartalmi azonosulás. A médiatartalom-szolgáltató fogalmát a magyar jogszabályok közül a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.), valamint a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvények (továbbiakban: Mtv.) tartalmazzák. Ezek alapján médiatartalom-szolgáltató a mediaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója. A rendőrség akkor lehetne mediaszolgáltató, ha szerkesztői felelősséggel rendelkezne a mediaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározná annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósul

tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükség-szerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében. Ezek a felvételek és tájékoztatások azonban nem önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség el-érése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szol-gáltatás keretén belül kerülnek a rendőrségi forrásokból a média hírfolyamába, hiszen a rendőrség alapító okirata nem tartalmaz ilyen célú gazdasági haszon-szerzési tevékenységet (URL3), továbbá a válsághelyzetben a tartalmat sem a rendőrség hozza létre, hanem a megtörtént események ismereteit a nyilván-osság tájékoztatása céljából teszi közzé.

Az újságíró fogalma ennél megengedőbb, annyira, hogy a tájékoztatást adó rendőr és rendőrség nem tekinthető médiatartalom-szolgáltatónak, ugyanakkor az újságíró fogalmával kapcsolatban ez nem mondható el.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2000-ben kiadott ajánlása (Recom-mendation, 2000) alapján az újságíró „*olyan természetes vagy jogi személy, aki rendszeresen vagy hivatásszerűen gyűjt és terjeszt információt a nyilvánosság számára bármely tömegkommunikációs eszközön keresztül*”. A szakirodalom ezt úgy értelmezi, hogy ez alapján a megfogalmazás alapján egy blogger is te-kinthető újságírónak, vagy bárki, aki a nyilvánosság valamely fóruma előtt tá-jékoztató tevékenységet végez (Koltay & Nyakas, 2015). Míg korábban, a saj-tóról szóló 1986. évi II. törvény 11. § (1) bekezdés alapján az volt újságírónak tekinthető, aki „*a sajtónál hivatásszerűen tájékoztatást végző személy*” volt.

A rendőr, különösen a nyilvánosság tájékoztatását hivatásszerűen végző, a kom-munikációs szolgálati ághoz tartozó ez alapján olyan tevékenységet végez, amely alapján az általa képviselt rendőrség (mint jogi személy) újságírónak tekinthető. Nem az adott feladatot ellátó rendőr az újságíró, hanem a rendőrség, mert az adott szervezetet képviselve, hivatásának, a kinevezési parancsnak és a mun-kaköri leírásnak megfelelően jár el, amikor a nyilvánosságot a tömegkommu-nikáción keresztül tájékoztatja. Az Országos Rendőr-főkapitányság Kommu-nikációs Szolgálat rendszerint az ORFK Kommunikációs Szolgálat aláírással tájékoztat, jelezve azt, hogy az így adott információk forrása nem egy konkrét rendőr, hanem a szervezeten belül erre kijelölt főosztály, amely az Országos Rendőr-főkapitányság állásfoglalását továbbítja. Hasonlóan tapasztalhatjuk ezt a megyei kommunikációs munkatársaknál is. Előfordulhat az is, hogy a szóvivő vagy a sajtóügyelet ügyeletvezetője a nevével és rendfokozatával ad tájékoztatást, nyilatkozatot, interjút. Azonban ebben az esetben sincs többről szó, mint hogy az általa képviselt szervezet szóvivőjeként hivatalbeli kötelezettségét teljesíti.

A rendőrségnek éppen ezért jó kapcsolatot kell ápolnia a médiával, hiszen el-kerülhetetlen és megkerülhetetlen a közös munka.

A kommunikációs szolgálati ág

A magyar rendőrségi kommunikáció szabályozása – az általános tájékoztatásadástól a krízishelyzetekben történő informálásig – szerteágazó. Az Alaptörvény *Szabadság és felelősség* című fejezetében meghatározza, hogy Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A sajtószabadság tehát alkotmányos kommunikációs jog, amely csak úgy tud megfelelően működni, ha a médiatartalom-szolgáltatók hozzá is férnek a szükséges információkhoz. Az információkhoz való hozzáférés lehetőségét az Smtv. 9. §-a biztosítja, amikor úgy rendelkezik, hogy a közigazgatási szervek, közintézmények és köztisztviselők, a hivatalos és közfeladatot ellátó személyek – a szükséges felvilágosításoknak és adatoknak a médiatartalom-szolgáltatók számára, megfelelő határidőben történő rendelkezésére bocsátásával – a közérdekű adatok nyilvánosságáról, illetve az információszabadságról szóló jogszabályok keretei között kötelesek elősegíteni a médiatartalom-szolgáltató tájékoztatási feladatának elvégzését. Így tehát a rendőrség köteles megadni akár egy válsághelyzettel kapcsolatban is minden olyan tájékoztatást, felvilágosítást a média részére, amelyet az Smtv. alapján kérnek tőle, és amelyre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) alapján jogosult és köteles. Ennek a tájékoztatásnak az egyik korlátja az emberi méltóság tiszteletben tartása lehet. A közérdekű adatok megismerése azonban nem kizárólag a médiát illeti meg, azzal bárki élhet szóban, írásban vagy elektronikus úton. A bárki által kérhető közérdekű adatigénylés és a média által igényelt információkérés között a lényegi különbség nem az adatigénylő személyében, hanem a szerv, szervezet vagy intézmény belső ügyrendjében, a megkeresésekre választ adó alegységekben van. Ma már elmondható, hogy minden közintézmény rendelkezik kommunikációs munkatársakkal vagy külön kommunikációs főosztály vagy osztály formájában vagy sajtószóvivő, sajtóreferens személyében vagy ezek kombinációjaként. Az adatigénylés így tehát a belső ügyrendnek köszönhetően elkülönül akkor, ha azt a média kéri, és akkor, ha rajta kívül álló más személy. Az információadásra vonatkozó igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget, amely határidőt az Infotv. határoz meg. Egy válságkommunikációban azonban éppen az az érdek, hogy a legrövidebb idő intervallumának való megfelelés az információk visszaellenőrzését követően azonnal megtörténjen, hogy a tévhittek és a valóság közti távolság mielőbb megszűnjön vagy lecsökkenjen. Ehhez pedig az is szükséges, hogy szakmailag felkészült, a napi híreseményeket ismerő és jól kommunikáló szakemberek végezzék ezt a tevékenységet.

A média tehát kommunikációs alapjogával élve tesz eleget a tájékoztatásnak, és kér információkat az állami szervektől akkor is, amikor valamilyen válsághelyzetről tájékoztat. A rendőr, a rendőrség pedig ennek eleget téve informál.

A jogalkotó is felismerte annak fontosságát, hogy a szervezeti kommunikáció milyen fontos és a rendőrségen belül is külön kezelendő. A korábbi gyakorlattal szakítva a 18/2013. (V. 9.) BM rendelet 2. § (1) bekezdése önálló szolgálati ágként iktatta be a szolgálati szabályzat 3. §-ban felsoroltak közé a kommunikációs szolgálati ágot, amely rendelkezés 2013. július 1-jétől lépett hatályba. Ettől kezdve a médiatartalom-szolgáltatók tájékoztatása elsődlegesen a kommunikációs szervek feladata.

A rendőr és a nyilvánosság

A rendőrök nyilvános szereplésének szabályozására nem kizárólag az információs forradalmat követő nagyszámú médiamegkeresések óta került sor. Korábban is megvoltak a nyilvános szereplés szabályai és a médiatartalom-szolgáltatóknak adható tájékoztatások szabályai, azonban a korabeli média szűkös, korlátok közé szoruló működése és a politikai helyzet alapjaiban meghatározta és befolyásolta a lehetőségeket. A Magyar Népköztársaság Belügyminiszterének 2-es számú parancsaként 10-21/2/1968. iktatószámom 1968. február 6-án kiadott rendőrségi szolgálati szabályzat¹⁰ is tartalmazta a rendőr nyilvános szereplésével kapcsolatos szabályokat. A szabályzat rendelkezik a rendőr nyilvános működéséről, amelyben elrendeli, hogy a Belügyminisztérium által kiadott sajtótermékek kivételével a rendőr rendszeresen vagy időszakosan megjelenő lapoknak vagy más sajtótermékeknek engedély nélkül nem lehetett szerkesztője, sem pedig belső vagy külső munkatársa. Ahhoz, hogy egy rendőr ilyen sajtótermékekben publikálhasson a belügyminiszter előzetes engedélyére volt szükség. Szintén a belügyminiszter engedélyével lehetett kiadni olyan irodalmi művet (könyvet, füzetet stb.), amely rendőri vonatkozású kérdéseket tárgyalt. Az engedély megadását követően a szerzőnek nevét és rendfokozatát fel kellett tüntetnie. A rendőri állásra való utalás nélkül azonban lehetőség volt közölni, valamint kiadni a szépirodalmi, tudományos, sporttal foglalkozó műveit, valamint politikai jellegű kérdéseket tárgyaló irodalmi termékeit. Jelenteni kellett azt is, ha a rendőr írói álnéven publikált. A helyi rádiók, sajtó részére helyi vonatkozású bűnügyi, közlekedési vonatkozású tájékoztatást a közép-fokú (megyei) hatóság vezetője adhatott, egyéb rádiós vagy televíziós

---

10 A rendőrség szolgálati szabályzata

műsorban rendőri témákat érintő előadást tartani csak a belügyminiszter engedélyével lehetett.

A mai rendőrség oldaláról tekintve a tájékoztatás-, felvilágosításadás általános kötelezettségén túl a rendőri igazgatási szabályok is előírják ezzel kapcsolatos szabályokat. A szolgálati szabályzatról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: szolgálati szabályzat) 99. § alapján a rendőr, ha arra engedélyt kapott, a sajtó, a rádió és a televízió megkeresése alapján a feladatkörébe tartozó szolgálati ügyekről, egyes bűncselekményekről nyilatkozhat, de figyelemmel kell lennie a személyes adatok védelmére vonatkozó előírások betartására. Kivételes esetben – különösen bűncselekmény, közlekedési baleset vagy más rendkívüli esemény helyszínén – tényközlő nyilatkozatot tehet, de a felelősség kérdésében nem foglalhat állást, és a védendő adatokra ekkor is tekintettel kell lennie, és utólagosan az engedélyezésre jogosult eljárója felé jelentenie kell. A szolgálati szabályzat ezen túlmenően általánosságban rendelkezik arról, hogy a sajtó, a rádió, a televízió megkeresésére az országos rendőrfőkapitány és helyettesei, valamint – a hatáskörükbe tartozó ügyben – a Terrorelhárítási Központnál és a Nemzeti Védelmi Szolgálatnál a főigazgató, az irányításuk alá tartozó szervek vezetői, továbbá ezen szervek vezetőinek helyettesei vagy megbízásuk alapján a sajtóreferens (sajtószóvivő) jogosultak nyilatkozni. Ahogy látható, maga a szolgálati szabályzat is megemlíti, hogy a média közérdekű adatigénylésére a rendőr jogosult nyilatkozni, valamint megemlíti azt is, hogy a rendőrségnek van megbízott vagy kinevezett sajtóreferense és sajtószóvivője is. Nyilatkozattételre a felsorolt vezetők által kijelölt személyek is jogosultak, ezek a személyek a nyilatkozattételt nem tagadhatják meg, ha a nyilatkozattétel hivatalból kötelességük. Előfordul olyan eset is, hogy egy időben több rendőri szerv intézkedik ugyanabban az ügyben, vagy akár társszervek, ezért ilyenkor nyilatkozni csak az egymással történt egyeztetést követően lehet. A rendőr a rendőrség képviselőjeként, szakértőjeként a sajtóban, a rádió és a televízió műsoraiban, filmekben csak az országos rendőrfőkapitány, illetve a Terrorelhárítási Központ vagy a Nemzeti Védelmi Szolgálat állománya esetén a főigazgató előzetes hozzájárulásával szerepelhet.

Látható tehát, hogy több évtizedes szabály a rendőrök tájékoztatásadási kötelezettségén belül a média tájékoztatása is, különösen olyan esetekben, ha bűncselekmény vagy közlekedési baleset történt. Ezek az esetek egyrészt futótűzként terjednek a lakosság körében, másrészt a média is értesül róla, és arról tájékoztatni is fog. Az internet elterjedése előtt ugyan nem olyan mértékben volt lehetőség a hírek továbbítására, mint a jelen korban, de az érdeklődés és a hírek utáni vágy korántsem csökkent. A korábban szigorúan belügyminiszteri engedélyhez kötött szereplések napjainkban sokkal részletesebben szabályozottak,

a szolgálati szabályzaton túl kifejezetten erre vonatkozó közjogi szervezetszabályozó eszköz is született.

Az emberi méltóság védelme a kommunikációban

Mindenki előtt ismert az Alaptörvény azon rendelkezése, hogy az emberi méltóság sérthetetlen. Függetlenül a válságtól, válsághelyzettől vagy ezek kommunikációjától, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz (Alaptörvény II. cikk). Az Alkotmánybíróság már több esetben is megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikke és az Alkotmány 54. § (1) bekezdése egyező tartalommal rögzíti minden ember jogát az emberi méltósághoz [24/2014. (VII. 22.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság már működése legelején megkezdte az emberi méltósághoz való jog tartalmának kibontását, így már a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban megállapította, hogy az emberi méltóság mint az általános személyiségi jog anyajoga magában foglalja a személyiség szabad kibontakoztatásához, vagy a magánszférához való jogot, továbbá az önrendelkezés szabadságához való jogot, a cselekvési autonómiát is (ABH 1990, 42.)

Az Alaptörvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint „*az Alaptörvény egyes alapvető jogokat tartalmazó rendelkezései élén elvi jelleggel rögzíti az emberi méltóság sérthetetlenségét, amely valamennyi alapvető jog értelmezésére kihatóan hangsúlyosan, külön is kifejezi az emberi méltóság lényeges tartalmának érinthetetlenségét. Az emberi méltósághoz való jogot, mint az emberi lét alapját az élethez való joggal egységben fogalmazza meg, és minden ember jogát elismeri az élethez és az emberi méltósághoz.*” Az emberi méltóság olyan általános személyiségi jogi anyajog, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható [8/1990. (IV. 23.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság szerint az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától, és attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit valósított meg, és miért annyit. Az emberi méltóságot – ahogyan a taláros testület megállapításaiból látható – nem szabad megsérteni. Akkor sem, ha ez az alapjog konkurálni kezd valamely kommunikációs alapjoggal, a véleménynyilvánítás szabadságával vagy a sajtószabadság jogával. „*Az emberi méltóságot sértik az olyan magatartások,*

amelyek megkérdőjelezik a jogosult emberi mivoltát, illetve elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amely az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti.” (Vékás & Gárdos, 2018). A tájékoztatásokat ezek figyelembevételével kell megadni és tovább közölni. Ezekkel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz a rendőrség több ágazati szabálya is.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ez a rendelkezés nemcsak a külső, hanem a belső kommunikációban is elvárás. Ahogyan a Kúria megállapította, „*a hivatásos állomány tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles a munkatársaival az emberi méltóság és a függelmi viszonyok tiszteletben tartásával érintkezni*” (BH2020. 51.).

Ez a szabály valamennyi intézkedés esetében is feltétel. Nem hivatkozhat a rendőr arra, hogy válságban, válsághelyzetben azért intézkedett a jogszabályi előírásokkal ellentétesen, mert felfokozott volt helyzet, nagy volt a nyomás, és gyorsan és látványosan kellett eredményt felmutatni (vö. móri bankrablás). A rendőr kiképzett hivatalos személy, akinek minden helyzetben meg kell felelnie az elvárásoknak. A rendőr ugyanakkor ember, polgár, akit lakókörnyezete, családja, baráti társasága vesz körül és ezáltal befolyásol, sőt, akár elvárásokat is megfogalmaz a munkájával szemben. A rendőrnek azonban nem szabad kizökkennie. Személyes tapasztalatom, hogy amikor 2015 januárjában a Budapest I., Attila úti társasházban O. György 44 éves férfi kidobta az ablakon hat hónapos fiát, majd ő maga is kiugrott, akkor komoly erőfeszítésembe került az, hogy a helyszínen úgy tájékoztassam a média jelenlévő képviselőit, úgy adjak nekik interjút, hogy az események bennem erős érzelmeket keltő hatásait ne mutassam, az ezzel kapcsolatos gondolataim ne látszódnak. A megfelelő felkészítés, a vezetőkkel történt egyeztetés, a kommunikációs munkám előtti számtalan halálos kimenetelű esemény helyszíne segített abban, hogy ne essek ki a szerepből, a rám bízott feladatot a legjobb tudásom szerint ellássam. Sem az elkövető, sem az áldozat emberi méltóságát nem volt szabad megsértenem, az elkövető cselekményét bírálnom.

A szolgálati szabályzat 99. § (1) bekezdése szerint a rendőr a sajtó, a rádió és a televízió megkeresése alapján a feladatkörébe tartozó szolgálati ügyekről, egyes bűncselekményekről csak engedéllyel, és a személyes adatok védelmére vonatkozó előírások betartásával nyilatkozhat. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) alapján a nevesített személyiségi jogok körébe tartozik többek között a személyes adatok védelméhez való jog, továbbá a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog is. A személyes adatok védelme kettős: polgári jogi és adatvédelmi jogi oltalomban részesül. A polgári jog a magánjog

legfontosabb jogága, amely a személyi és vagyoni, valamint a gazdasági viszonyokat szabályozza, úgy, hogy a jogviszonyok alanyai egymással egyenjogú és mellérendelt pozícióban vannak. A Ptk. éppen ezért magánjogi oltalmat szabályoz. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a képmás és hangfelvétel személyes adatnak minősül, így a személyes adatok védelmére közjogi oltalmat az adatvédelmi jog biztosít. A kettős oltalom és védelem éppen azt hivatott hangsúlyozni, hogy a védett érték (például a képmás és a hangfelvétel) különleges (PJD 2017).

A médiatartalom-szolgáltatóknak jelenleg adható tájékoztatás rendjéről a 10/2013. (III. 14.) ORFK utasítás (továbbiakban: Utasítás) rendelkezik. Az Utasítás a kommunikációs szervekkel, valamint az általuk ellátott kommunikációs tevékenységgel szemben alapvető követelményként határozza meg a gyors reagálóképességet, a hitelességet, az egységességet, a következetességet, a közérthetőséget és a pártatlanságot. Éppen ezért elvárás az is a rendőr-főkapitányságok vezetőivel szemben, hogy kötelesek intézkedni a tekintetben, hogy a kommunikációs szervek a közérdeklődésre számot tartó eseményekről – így a válság- vagy katasztrófa-helyzetről – soron kívül tájékoztatást kapjanak. Kelletlen helyzetet teremtene ugyanis, ha maga a rendőrség kommunikációs képviselője a hozzá forduló médiatartalom-szolgáltatóknak azért nem tudna hiteles és pontos tájékoztatást adni – ezzel egyben a közvéleményt megnyugtatni –, mert neki sincs információja a történetekről.

Az Smtv.¹¹ és az Mttv.¹² alapján médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalomban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot, illetve a mediaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közlemény nem sértheti az emberi méltóságot. Az Smtv. alapján tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatása.¹³ Az emberi méltóság ezek alapján védve van a forrás (rendőrség) felől és a nyilvánosságot tájékoztató közvetítő közeg (média) oldaláról is. A jogszabályi környezet rendelkezésre áll ahhoz, hogy a válságkommunikáció során senki méltósága ne sérüljön. Azonban a Las Vegas-i rendőr testkamerás felvételeket magunk elé idézve láthatjuk, hogyan kiszolgáltatott helyzetben lévő, megsérült, adott esetben magatehetetlen és vérző személyek elkeseredetten keresték a menekülési utat, hogyan próbáltak egymáson átmászva menekülni a gyilkos lövések elől. A magyar jogszabályok esetében ez egyetlen esetben lehetne jogszerű: ha a közvetítés élőben történik és nincs mód a beavatkozásra. Ekkor is alaposan vizsgálni szükséges, hogy valóban nem állt-e rendelkezésre olyan szerkesztői

---

11 Smtv. 14. (1) bekezdés.

12 Mttv. 24. § (1) bekezdés a) pont.

13 Smtv. 14. (2) bekezdés.

eszköz, amellyel a személyes méltóság óvható lett volna. Abban az esetben, ha a közvetítés már felvételtől történik, lehetőség van a moderálásra, kitakarásra, maszkolásra vagy hangtorzításra, így nem elfogadható – az adott személy emberi méltóságát figyelmen kívül hagyva – mások agonizálását bemutatni.

Az Utasítás rendelkezik arról, hogy a rendőrség által készített kép- és hangfelvételek hogyan adhatók ki a médiatartalom-szolgáltatók részére. Ez alapján „A rendőrség szervei a rendőri intézkedések képi rögzítése során kötelesek arra törekedni, hogy a nagyobb médiafelület elérése érdekében a médiatartalom-szolgáltatók részére ellenőrzött formában eljuttatható képanyagok készüljenek. A jelentős médiaérdeklődésre számot tartó, előre tervezett akciók előkészítése és végrehajtása során, valamint országos jelentőségű ügyekben lehetőség szerint figyelmet kell fordítani a médiatartalom-szolgáltatók részére a rendőrség kommunikációs szervei által kiadható, a szakmai érdekek érvényesülését nem veszélyeztető, de a rendőrségi eredmények bemutatására alkalmas helyszíni képfelvételek elkészítésére.”¹⁴ Továbbá „A rendőrség által a rendőri intézkedésről készített kép- vagy hangfelvételeknek, a rendőrség által üzemeltetett térfelügyelő rendszerek rögzített felvételeinek a médiatartalom-szolgáltatónak – a vonatkozó jogszabályi előírások maradéktalan betartásával – történő kiadására kizárólag a Szolgálat vezetőjének engedélyével kerülhet sor.”¹⁵

Ahogy látható, az Utasítás szerint a nyilvánosságra hozott felvételek kontrollja az ORFK Kommunikációs Szolgálat vezetője, csak ő adhat engedélyt a rendőrség által a rendőri intézkedésről készített kép- vagy hangfelvételek médiatartalom-szolgáltatóknak történő kiadására, mindezt a vonatkozó jogszabályi előírások maradéktalan betartásával. Az Utasítás 33. pontja ráadásul azt is megköveteli, hogy „A kommunikációs szervek kommunikációjuk tartalmi elemeit illetően kötelesek egyeztetni, valamint lehetőség szerint a végleges tartalmat jóváhagyatni az adott szerv érintett szakterületének vezetőjével vagy vezetőivel.” A nyilvánosságra hozott tartalmakért tehát nem a készítő kommunikációs szerv felel, hanem a kiadást engedélyező vezető, kép- vagy hangfelvételek esetében pedig az ORFK Kommunikációs Szolgálat vezetője.

A vonatkozó jogszabályi előírások maradéktalan betartására való utalás azt jelzi, hogy ezen előírásoktól eltérni semmilyen esetben nem lehetséges, így a kép- vagy hangfelvételek kiadásakor az Alaptörvény, a Ptk, az Rtv. ide vonatkozó rendelkezéseit maradéktalanul be kell tartani. Vagyis azt, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, és ez alól a rendőrség sem kivétel: köteles tiszteletben

---

14 A médiatartalom-szolgáltatók részére adható tájékoztatás rendjéről szóló 10/2013. (III. 14.) ORFK utasítás 57. pont.

15 A médiatartalom-szolgáltatók részére adható tájékoztatás rendjéről szóló 10/2013. (III. 14.) ORFK utasítás 58. pont.

tartani és védelmezni az emberi méltóságot. Ezeket az elvárásokat személyesen ismertettem a kommunikációs szolgálati ág munkatársaival a részükre megtartott oktatás keretén belül 2017. október 26-án, „Az emberi méltóság és a személyiségi jogok tiszteletben tartása a válságkommunikáció során – A válságkommunikáció médiajogi aspektusai” című előadásomban.

Az interneten fellelhető híradások alapján az Utasítás hatálybalépését követően megjelent, és az elmúlt évek elfogásairól tájékoztató cikkek közt találhatunk több olyat, amelyben az elfogott személy hiányos ruházatát hangsúlyozza a média, amelyek forrása a rendőrség. Ilyen például az „Alsógatyában fogták el az órákat, ékszereket, pénzt lopó Kálmánt” (URL4), a „Gatyában fogták el az embervadászt” (URL5), az „Alsónadrágban fogták el a BRFK volt nyomozóját – videó” (URL6), az „Alsónadrágban fogták el a 19 éves férfit, aki több rábaközi otthonba is betörhetett – videó” (URL7), az „Alsónadrágban fogták el a magyar drogbárót – Videó a rajtaütésről!” (URL8). Ezeket a tudósításokat rendszerint a rendőrség kommunikációs szerve által készített, így rendőrségi forrásból származó, az elfogásokat bemutató felvételekkel is illusztrálják.

Sajnos rossz példával maga a rendőrség is szolgál, amikor kifejezetten azzal kérkedik és arra hívja fel a figyelmet, hogy beosztottjai hiányos öltözetű személyt fogtak el (URL9):

1. számú ábra: „A bűn meztelen”

Forrás: Magyar Rendőrség Facebook-oldala.

Egy-egy felvétel megtekintésekor nem kizárólag a hiányos ruházatban lévő és gyakorlatilag különféle nehézségek nélkül beazonosítható („*Alsónadrágban fogták el a BRFK volt nyomozóját*”) személyek öltözetének bemutatása kifogásolható, hanem gyakran az alkalmazott rendőri intézkedés is. Az álmából felkeltett, rendőri felszólításra a lakásból kijövő, az utasításokat ellenszegülés nélkül végrehajtó, fehérműben az utasítást követve földre térdepelő, kezét fején összekulcsoló személyekkel szemben ezt követően alkalmazott földre vitel, lehasaltatás, testi kényszer és bilincselés alkalmazása is megkérdőjelezhető, és ahogyan a bírói ítéletek mutatják, gyakran jogsértő is. A szolgálati szabályzat alapján az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont személy magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja.¹⁶ A szabályzat kényszerítő eszközökre vonatkozó rendelkezései közt megtalálható az intézkedés alá vont személy magatartása szempontja szerinti különbségtétel, amely alapján a személy lehet: passzív ellenszegülést tanúsító, aktív ellenszegülést tanúsító vagy támadó magatartást tanúsító. A rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.¹⁷ A rendőri utasításokat végrehajtó, együttműködő személyekről nem rendelkezik a szolgálati szabályzat kényszerítő eszközökre vonatkozó rendelkezése, hiszen sem az ellenszegülés megtörése, sem a szökés megakadályozása, sem a támadó magatartás leküzdése nem jöhet számításba egy olyan személy esetében, aki maradéktalanul végrehajtja az intézkedő rendőrök utasításait és magatartása sem utal arra, hogy ezzel ellentétes szándéka lenne. A bírói gyakorlat segít ennek az értelmezésében: általánosságban nem lehet kijelenteni, hogy minden földre vitel és bilincselés jogszerűtlen lenne, hiszen a jogszabályi feltételek fennállása esetén a kényszerítő eszköz alkalmazása valóban az adott helyzet körülményeinek mérlegelésétől függ, vagyis a jogszabályi rendelkezéseket egyediesítve kell alkalmazni (Kúria Pfv. 21.200/2017/6.). A bilincs alkalmazása jogszerűségének megítélése során az ahhoz vezető folyamat egészét kell értékelni, figyelembe véve az intézkedés alá vont személy veszélyességét, a biztonsági kockázatot, és a közelben lakó, tartózkodó civilek, valamint a rendőrök védelmét is (Kúria Kfv. 37.435/2016/6.). Önmagában ellenszegülés, szökés feltételezésére bilincselés nem alkalmazható. A bilincshasználat bármilyen kényszerítő körülmény, biztonsági kockázat nélküli, preventív használata egyértelműen ellentétes az Emberi Jogok Európai Bíróságának

---

16 Szolgálati szabályzat 39. § (1) bekezdés.

17 Szolgálati szabályzat 41. § (7) bekezdés.

irányadó gyakorlatával (Kúria Kfv.III.38.129/2016/4.). A rendőri intézkedés során együttműködő, ellenállást, ellenszegülést nem tanúsító, szökést meg nem kísérő, arra utaló magatartást szintén nem tanúsító személlyel szemben a testi kényszer és a bilincs alkalmazása jogszerűtlen (BH.2020. 127.) Ezekkel pedig kifejezetten kérkedve, a szinte meztelen személy kiszolgáltatott helyzetét hangsúlyozva pedig több mint aggályos.

Ezek alapján a rendőrségnek különös gondossággal ügyelnie kell arra, hogy az intézkedését rögzítve olyan jogsértő tartalmat ne tegyen közzé saját felületein, vagy adjon ki vezetői jóváhagyással a médiatartalom-szolgáltatók részére, amelyen az látható, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartása nem minden esetben érvényesül. Legyen szó akár az intézkedés alá vont személy hiányos öltözetben ábrázolt kiszolgáltatott helyzetéről, vagy a testi kényszer, bilincselés jogszerűtlen, aránytalan alkalmazásáról. Amennyiben az elkövető elfogására nincs más mód, és az csak az ő hiányos öltözetében hajtható végre a legnagyobb biztonsággal, abban az esetben mérlegelni kell, hogy ennek a felvételnek a kiadása is indokolt-e, nem sérti-e az elfogott személy emberi méltóságát. Akár robbantásról, akár terrorcselekményről van szó, a rendőrségnek nem az a feladata, hogy erejét fitogtatva egy alulöltözött emberrel szemben retorziót alkalmazzon, esetleg annak megalázó helyzetét – amely megszegyenítésére, megalázására is alkalmas – közszemlére tegye. Egy demokratikus jogállamban a fegyveres rendvédelmi szerveknek nem feladata az elkövetők megszegyenítése, megalázása, ahogyan a büntetés-megbüntetés ilyen formában való alkalmazása sem.

Az intézkedés alá vont személyek emberi méltóságának megsértése a kivizsgált panaszok alapján nem kivételes és nem ritka a rendőrség részéről. A korábban Független Rendészeti Panasztestületként működő testület www.parlament.hu-n található 2008–2010. évi beszámolójában ([URL10](#)), a 2014–2016. évi beszámolójában ([URL11](#)) *„több esetben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása nem felelt meg az előírásoknak, amelynek következtében pedig megállapítást nyert a személyi szabadsághoz való jog, az emberi méltósághoz és a testi épséghez való jog sérelme.”* A testület megállapításai alapján sok esetben az intézkedések és kényszerítő eszközök használata retorziós jellegű volt, ezért megállapította a panaszosok emberi méltósághoz és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogainak súlyos sérelmét.

A testület hatáskörét 2020. február 27-től átvevő alapvető jogok biztosa a 2020-as évről készített beszámolójában szintén kitér arra, hogy a kényszerítő eszközök használata sok esetben aránytalan, indokolatlan, ez által az emberi méltóságot sértő ([URL12](#)).

Abban az esetben, ha az ilyen jogsértésekről felvétel is készül és ezt a rendőrség kiadja a médiatartalom-szolgáltatóknak, nemcsak jogsértést követ el,

hanem a rendőrségbe és a hivatalos személyekbe vetett bizalmat is megrengeti. Az ilyen kommunikációnak rossz üzenete, adott esetben ellentétes hatása lehet. Ennek a megoldásában pedig nem segít az, ha nem beszélünk vagy nem veszünk tudomást róla. Egyrészt egy ilyen felvétel azt mutatja a társadalom tagjainak, hogy esetleges elfogásuk alkalmával teljesen fölösleges együttműködniük a rendőrséggel, végrehajtani az intézkedő rendőrök utasításait, hiszen így is, úgy is, akár hiányos öltözetben is a földre lesznek teperve. Másrészt ezeknek az eseményeknek az utánkövetése a rendőrségi kommunikációban már nem történik meg, nem tudjuk meg azt, hogy hány személyt helyeztek szabadlábra, ki védekezhet szabadon, esetleg kiket mentett fel a bíróság az ellene felhozott vádak alól, vagy ki kapott olyan enyhe büntetést, amely nem indokolta az erőteljes rendőri fellépést. Nem szerepel majd a rendőrségi kommunikációban az, ha egy alulöltözött és földön megbilincselte ember a későbbiekben esetleg ártatlannak bizonyul. Ennek oka a hatáskörmegoszlásban lelhető fel. A bírósági szakban lévő ügyekben a rendőrség nem jogosult tájékoztatást adni. A rendőrségnek azonban nem feladata megtorolni az intézkedés alá vont személy által elkövetett vélt vagy valós cselekményeket, a represszió a büntető bíróság feladata, neki is az irányadó eljárási szabályok megtartásával. De ebben az esetben – még a bíróságnak sem – szabad megsérteni senki emberi méltóságát.

A médiatartalom-szolgáltatók felelőssége a rendőrségtől átvett hírek tekintetében

A médiatartalom-szolgáltatók rendszerint valamilyen forrást használnak fel, az informátor által elmondottakat közvetítik a hírműsoraik összeállításakor. Amennyiben az információk forrása a rendőrség, abban az esetben a médiatartalom-szolgáltatóknak nincs lehetősége a forrás állításait vagy annak valóságtartalmát ellenőrizni. Az újságíró ugyanakkor felelősséggel – büntetőjogi és polgári jogi – tartozik az általa készített médiatartalmak tekintetében (Koltay & Nyakas, 2015) A rendőrség kommunikációs feladatokat ellátó képviselője egy kiemelt esemény, katasztrófa helyszínéről tájékoztat „a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján”, amely információ azonban a későbbi eljárások során változhat.

A médiának sok esetben nincs meg vagy erősen korlátozott a lehetősége az információ valóságtartalmának ellenőrzésére. Nincs meghatározva, hogy mely forrásokból származó információk esetében mentesül automatikusan a média az ellenőrzés kötelezettsége alól, mely esetben van többletkötelezettsége és melyeknél várható el fokozott gondosság a közzététel során. A magyar bírói

gyakorlat a híresztelés szélesebb körű megengedése irányába mozdult el. Az országgyűlés, a helyi önkormányzat, a közigazgatás országos és helyi szervei, az igazságszolgáltatás egyes szervei működéséről tudósító médiatartalom-szolgáltatót nem terheli felelősség. A valósághű tudósítás tehát jogszerű. A rendőrség által tartott sajtótájékoztatón elhangzott tényállítások valóságtartalmának ellenőrzésére a médiatartalom-szolgáltatók nem kötelezhetők, mert a média elé nem állítható olyan gondossági követelmény, amely teljesíthetetlen. Márpedig egy adott ügy részleteit a legjobban az ügyben eljáró hatóság – esetünkben a rendőrség – ismeri a legjobban. A kommunikációs szervtől kapott téves információ közlése tehát nem alapozhat meg személyiségvédelmi igényt (Koltay & Nyakas, 2015).

Az információk eltorzítása, az öncélú, egyoldalú bemutatás és stílus, a másik fél megszólaltatása nélkül már jogsértő is lehet.

Kritika a rendőrség emberi méltóságot sértő kommunikációjával kapcsolatban

A rendőrség kommunikációja korántsem mindig tökéletes. A szexuális erőszakkal, kapcsolati erőszakkal és prostitúcióval kapcsolatos hírek vonatkozásában 2015-ben több észrevétel és javaslat fogalmazódott meg (Balogh & Füstös, 2015). A szerzők a problémát abban látták, hogy a rendőrség honlapján megjelent írások címei bulvárosak, szenzációhajhászak, ugyanakkor a közlemények tartalmához nem illeszkedő, más fájdalmit és szenvedését keserű humorral fellevezőtök voltak. Az írás szerint az egyik legsérelmesebb cím a „*Házibuli*” (URL13) volt, amely egy 15 éves lány többszöri megerőszakolásával és azt videóra rögzítésével foglalkozó cikk címe volt, és amely egy vidám, fiatalok szórakozására jellemző házibulival bagatellizálja a súlyos bűncselekményt. A prostitúcióval kapcsolatos hírekben szintén gúnyos, lenéző hangnemet, erkölcsileg ítélkező megfogalmazásokat, kárörvendő és gúnyos megjegyzéseket fedeztek fel. Az elemzést végzők szerint több esetben fiatalok lányokról is írtak a kommunikációs szervek, azonban annak említése, hogy a kiskorú prostituáltak minden esetben áldozatnak – a szolgáltatásaikat igénybe vevők pedig bűnelkövetőknek – számítanak, egyetlen esetben sem került kiemelésre.

A rendőrség honlapján az áldozatokat gúnyoló, más kárán örvendő írások nem kizárólag a rendőrség tekintélyét rombolják. Alkalmasak arra is, hogy az érintettek emberi méltóságát megsértsék.

Összefoglalás

A hírigény egyre növekszik, ahogyan a hírek megosztására alkalmas felületek száma is folyamatosan növekszik. Az a médiatartalom-szolgáltató, aki elsődlegesen közöl le egy eseményt, feltehetően megnyeri az aznapi hírversenyt, hiszen minden ezt követő további médium az ő írásaira fog hivatkozni, utalni. Ez egy olyan versenyhelyzetet teremt, amely egyben játék az idővel is. Az idő pedig fontos tényező a hírek moderálása tekintetében.

A Las Vegas-i példa jól szemlélteti, hogy a rendőrségi forrásból származó információkat – jelen esetben felvételeket – a média változtatás nélkül adta közzé. Még akkor is, ha azon kiszolgáltatók helyzetben lévő, emberi méltóságukban megsértett emberek voltak láthatók.

A magyar rendőrség kommunikációs szerveinél eddig ilyen nem fordult elő, vagy nem közismert a közlés későbbi kimenetele. Ameddig a magyar rendőrök nem viselnek testkamerát és annak felvételeit nem teszik közzé, ilyen esettől nem kell tartani. Ha pedig általánossá válik a rendőrségi kamerafelvételek közzététele, egy szabályt akkor is szem előtt kell tartani: az emberi méltóság sértéhetetlen, és tilos a megalázó, kiszolgáltatók helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatása.

Végezetül pedig ne feledjük: „*A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.*”¹⁸ Válogatás nélkül.

Felhasznált irodalom

- Balogh L. & Füstös M. (2015). Szexuális erőszakkal, kapcsolati erőszakkal és prostitúcióval kapcsolatos hírek a magyar rendőrség honlapján. Észrevételek és javaslatok médiaetikai szempontból. *Magyar Rendészet*, 15(1), 59–72.
- Barlai R. & Kővágó Gy. (1996). *Válság- (katasztrófa) kommunikáció, tanulmányok és szemelvények*. Petit Real Könyvkiadó.
- Koltay A. & Nyakas L. (2015). *Magyar és európai médiajog*. Wolters Kluwer Kft.
- Schweickhardt G. (2013). *Katasztrófavédelmi igazgatás*. Nemzeti Közszerzői és Tankönyvkiadó Zrt.
- Vékás L. & Gárdos P. (2018). *Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Wolters Kluwer Kft.

---

18 Rtv. 2. § (1) bekezdés.

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Stephen Paddock: Listen to the moment police burst into Las Vegas shooter's hotel room.* www.independent.co.uk/news/stephen-paddock-las-vegas-shooting-audio-moment-police-burst-in-hotel-room-latest-a7979076.html
- URL2: *Las Vegas shooting: Police body camera footage shows chaotic search for Mandalay Bay gunman.* www.independent.co.uk/news/world/americas/las-vegas-shooting-latest-updates-police-body-camera-footage-video-stephen-paddock-mandalay-bay-a7981886.html
- URL3: *Országos Redőr-főkapitányság Alapító Okirata.* www.police.hu/sites/default/files/orfk_alapito.pdf
- URL4: *Alsógyatyában fogták el az órákat, ékszereket, pénzt lopó Kálmánt.* www.444.hu/2016/06/04/alsogyatyaban-fogtak-el-az-orakat-ekszereket-penz-lop-kalmant
- URL5: *Gatyában fogták el az embervadászt.* www.blikk.hu/aktualis/krimi/gatyaban-fogtak-el-az-embervadaszt/6hjjel1
- URL6: *Alsónadrágban fogták el a BRFK volt nyomozóját.* https://hvg.hu/itthon/20140807_Alsonadragban_fogtak_el_a_BRFK_volt_nyomo
- URL7: *Alsónadrágban fogták el a 19 éves férfit, aki több rábaközi otthonba is betörhetett.* www.kisalfold.hu/kek-hirek/helyi-kek-hirek/alsonadragban-fogtak-el-a-19-eves-ferfit-aki-tobb-rabakozi-otthonba-is-betorhetett-video-10367185/
- URL8: *Alsónadrágban fogták el a magyar drogbárót – Videó a rajtaütésről!* www.life.hu/hirek/20210529-alsonadragban-fogtak-el-a-magyar-drogbarot-video-a-rajtautesrol.html
- URL9: *Ledöntötték Az Akadályokat.* www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/ledontottek-az-akadalyokat
- URL10: *A Független Rendészeti Panasztestület Beszámolója a 2008–2010. évi tapasztalatairól.* www.parlament.hu/irom39/05033/05033.pdf
- URL11: *B/15762 A Független Rendészeti Panasztestület Beszámolója A 2014 – 2016. Évi Tapasztalatairól.* www.parlament.hu/irom40/15762/15762.pdf
- URL12: *Beszámoló Az Alapvető Jogok Biztosának És Helyetteseinek Tévékenységéről 2020.* www.ajbh.hu/documents/10180/3812363/AJBH+besz%C3%A1mol%C3%B3+2020/a629d00d-5057-b867-afef-aadcf10cf8ea?version=1.0
- URL13: *Házibuli.* <http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/hazibuli>

Alkalmazott jogszabályok

1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról
1986. évi II. törvény a sajtóról
- 24/2014. (VII. 22.) AB határozat

8/1990. (IV. 23.) AB határozat

A Független Rendészeti Panasztestület B/15762. számú beszámolója a 2014 – 2016. évi tapasztalatairól

A Független Rendészeti Panasztestület beszámolója a 2008 – 2010. évi tapasztalatairól

A médiatartalom-szolgáltatók részére adható tájékoztatás rendjéről szóló 10/2013. (III. 14.) ORFK utasítás

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

A rendőrség szolgálati szabályzata, Belügyminisztérium, 1968. (A Magyar Népköztársaság Belügyminiszterének 2-es számú parancsa, 10-21/2/1968. iktatószám)

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

A szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (2000) 7. ajánlása

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény BH2020. 51.

Egyes fegyveres szervek szolgálati szabályzatának módosításáról, valamint a SIS-be történő adatbevitel elrendeléséhez felhasználandó iratmintákról, valamint a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet módosításáról szóló 45/2007. (IX. 21.) IRM rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 18/2013. (V. 9.) BM rendelet

Kúria Kfv. 37.435/2016/6.

Kúria Kfv.III.38.129/2016/4.

Kúria Pfv. 21.200/2017/6.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

PJD2017. 23.

Recommendation No. R (2000) 7 of the Committee of Ministers to Member States on the right of journalists not to disclose their sources of information (Adopted by the Committee of Ministers on 8 March 2000, at the 701st meeting of the Ministers' Deputies).

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Pokrócos Gy. (2022). Az emberi méltóság a rendőrséget is érintő válságkommunikációban. *Belügyi Szemle*, 70(7), 1447–1467.<https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.7.6>